א וועכנטליכע בלעטל אריס געגעבן דורך בני אמונים

וכל מאמיניים

בני אמונים

פרשת וישלח

מאוצרות אמונים

פערל וועדטער איבער אמן און תפילה אין די פרשה

דאוונען און א פאסיגע און א ערליכע פלאץ

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה: וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם" (כח י-יא)

חז"ל (חולין צא ב) ערקלערן: וועו יעקב איז אנגעקומען קיין חרן האט ער געטראכט: ס'קען זיין אז איך בין אריבער אויף דעם פלאץ וואו מיינע עלטערן האבן דארט געדאוונט (ד.מ. הר המוריה) און איך האב דארט נישט געדאוונט? האט ער געטראכט צוריק צו גיין, און באלד איז אים געשען א נס אז די פלאץ איז אים אקעגן געקומען.

א געוויסע קהילה אין אמעריקא וואס זייער בית המדרש איז געווען קליין פון צו אריינצומען אין זיך די אלע מתפללים וואס האבן זיך געגרייט צו דאוונען דארט אין די ימים הנוראים, האבן געוואלט דינגען א גרויסן זאל אין א נאנטן פלאץ וואו דארט וועט מען אפרעכטן די תפילות, אבער וויבאלד אז אין דעם זאל איז א גאנץ יאר געווען מסיבות פון הוליען און פריצות א.ד.ג., זענען זיי געקומען צום **טשעבינער רב זצ"ל** פרעגן צי זיי מעגן דארט דאוונען?

אין זיין ענטפער האט דער טשעבינער רב געברענגט די אויבנדערמאנטע גמרא, וואס פון דעם קענען מיר לערנען וי שטארק איז די חשיבות פון אויסוועלן א פאסיגן פלאץ אויפן דאוונען, וויל יעקב האט דאך געקענט דאוונען אין יעדע פלאץ וואו ער האט זיך געפונען, און דאך האט ער בי"ז זיך באשלאסן צוריק גיין א לאנגן וועג כדי צו דאוונען וואו זיינע אבות האבן דארט געדאוונט, און מן השמים האט מען צוגעשטימט צו דעם, אזוי מיר זעהן אז די פלאץ איז אים אקעגן געקומען. פון דא לערנען מיר וי וויכ גיט צו די הייליגקייט פון דעם פלאץ אויפן דאוונען, און אוודאי אז מ'זאל נישט דאוונען אין אזא פלאץ וואו דארט איז פארגעקומען א גאנץ יאר הוליעריינען און פריצות.

"ישורון" כרך יג עמ' רע

תפילת ערבית איז א רשות

"וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ" (כח יא)

"ויפגע - ורבותינו פירשו לשון תפלה... ולמדנו שתקן תפלת ערבית" (רש"י)

אין מסכת ברכות (כז ב) ברענגט די גמרא די שיטה פון רבי יהושע וואס האלט אז מעריב איז אנדערשט פון שחרית און מנחה וואס איז בגדר חובה, נאר מעריב איז א רשות. אסאך וואונדערן פארוואס איז די תפילה אנדערשט פון די אנדערע תפילות?

האט ערקלערט **רבי יוסף שאול נאטאנזאהן** פון לעמבערג:

יעקב האט נישט געוואלט מתקן זיין א נייע תפילה, נאר ער האט געוואלט דאוונען מנחה וואס זיין טאטע האט מתקן געווען, אבער ווייל די זון איז אונטער געגאנגען בעפאר איר צייט, איז אויסגעקומען אז ער האט געדאוונט מעריב, און צוליב דעם האט מען קובע געווען אז מ'דארף צוליינן מעריב צו די צוויי תפילות וואס זענען שוין געווען. און פון דעסווענען, וויל יעקב האט אויף דעם נישט אינזין געהאט, איז עס געווארן ווי א רשות און נישט ווי א חובה.

'דברי שאול'

דער כח פון א נדר אין א עת צרה

"וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר" (כח כ)

"'לאמר' - לדורות, כדי שיהיו נודרים בעת צרתן" (ב"ר ע א)

א גרויסער אומגליק האט פאסירט פאר ארום דריי הונדערט יאר אין די שטאט לעמבערג; א קעלער פול מיט ברען-שטאף וואס האט זיך פלוצלינג אויפגעפלאצט האט צובערענגט אזא אסאך הייזער אין דעם אידישן קוואורטל זענען צוזאמען געפאלן צוזאמען מיט אירע איינוואוינער. אסאך לעמבערגער אידן זענען דעמאלטס גע'הרג'עט געווארן אין יענעם אומגליק, און צווישן זיי די פרוי און די יונגע טאכטער פון דעם גאון דער **'פני יהושע' זי"ע**. אויך דער 'פני יהושע' אליין איז געווען באגראבן אונטער די איינגעפאלענע הייזער אן צו האבן א מעגליכקייט זיך צו ראטעווען, און זיינעדיג אין דעם שווערן צושטאנד איז ער געגאנגען אין יעקב אבינו'ס וועג און האט געמאכט א נדר פאר השי"ת, אזוי ווי ער דערציילט אויף זיך אין זיין הקדמה אויף זיין חיבור אויף סדר נשים:

"דעמאלטס האב איך געזאגט, זיינעדיג אונטער די בערג: אויב דער אויבישטער וועט מיר העלפן און מיך ארויס נעמען פון דעם פלאץ בשלום און מיר העלפן אויפבויען א פלאץ צו קענען לערנען מיט תלמידים, וועל איך זיך נישט פארמיידן פון צו זיצן צווישן די וועלט פון בית המדרש און לערנען פלייסיג און עיון די סוגיות פון ש"ס און פוסקים... נאך בעפאר איך ענדיג צו טראכטן בי מיר אין הארץ די אלע זאכן, האט השי"ת צוגעהערט דעם קול פון מיין געבעטה, און עס איז מיר געווארן אזוי ווי א דורכגאנג צווישן די זוילן פון די הייזער און איך בין ארויס פון דארט בשלום אן קיין פעלער... דעמאלטס האב איך קלאר געווואוסט אז פון דעם אויבערשטן האט דאס פאסירט"

אמן פון צוויי

"וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים" (לב ב)

דער הרמ"ע מפאנו שרייבט:

'מלאך האלקים' איז גימטריה צוויי מאל 'אמן', אזוי אויך "יעקב' איז גימטריה צוויי מאל 'אמן', און פון דא לערנען מיר אז לכתחילה זאל א מענטש זעהן צו זאגן די ברכות פאר צוויי פון זיינע נאנטע וואס זאלן ענטפערן נאך אים 'אמן'.

'עשרה מאמרות' [לרמ"ע מפאנו] מאמר חקור דין ב טו

מ'דארף מקפיד זיין צו זאגן: 'אם ירצה ה"

"וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי" (שם)

איינער פון די חסידים פון הרה"ק דער 'תורת חיים' פון קאסוב איז געקומען זיך גיזעגענענען פון זיין רבי נאך וואס ער האט זיך אויפגעהאלטן דארט א שטיקל צייט, ער האט דערציילט אז ער פלאנירט צו פארן צו דעם שטעטל זאבלטוב, אבער אנדערשט פון זיין שטייגער האט אים דער רבי נישט אנגעוואונטשן. פון דעסווענען איז דער מענטש געפארן, אבער זייער שנעל האט ער געמוזט צוריק גיין, ווייל דער בריק וואס אויף דעם האט ער געדארפט אריבער גיין דעם טיך, איז צוזאמגעפאלן און די וועג קיין זאבלטוב איז געווען פארמאכט.

וועו דער איד איז צוריק געקומען קיין קאסוב, האט ער ארויסגעווינן זיין וואונדער פאר זיין רבין: 'פארוואס האט דער רבי מיר נישט געזאגט אז עס לוינט מיר זיך נישט יעצט צו פארן קיין זאבלטוב?'

'איך האב נישט געוואוסט וואס עס גייט געשעהן' - האט דער רבי אים באלד געענטפערט, 'נאר וועו דו האסט מיר דערציילט דיין פלאן צו פארן אן דו זאלסט דערמאנען 'אם ירצה ה" אזוי וי א ערליכער איד זאגט שטענדיג, האב איך פארשטאנען אז דו וועסט נישט מצליח זיין אויף דיין וועג, און וועגן דעם האב איך דיר נישט אנגעוואונטשן'.

האט דער רבי צוגעליגט: 'דאס לערנען מיר זיך ארויס פון יעקב אבינו ע"ה, וויל אזוי קען מען טייטשן דעם פסוק וואו די תורה דערציילט אויף יעקב אבינו: "וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר" - יעקב האט געמאכט א נדר "לֵאמֹר" אז בעפאר יעדע זאך וואס ער טוהט וועט ער פריער זאגן: "אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי".

'שרפי קודש' עמ' תמט

די ספעציעלע לויב פון לאה

"וַתֹּאמֶר הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה' עַל כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה" (כט לה)

די זאך איז זייער וואונדערלעך: ביז יעצט האט דען לאה נישט געלויבט אויף דעם וואס זי האט זוכה געווען אויפצושטעלן דריי שבטים אין כלל ישראל?

זאגט דער **מהר"ם שיק**: זיכער אז לאה האט שוין גלויבט אין די פריערדיגע פעלער, נאר יעצט וועו זי האט באקומען מער וואו איר חלק און זי האט געבוירן דעם פערטן זוהן פאר יעקב, האט זי זיך געוואונדערט: צי נאר "הַפַּעַם" - יעצט ביים געבוירן "אוֹדֶה אֶת ה'"? איך דארף דאך אויף דעם לויבן דעם אויבערשטן יעדע מינוט אין מיין לעבן! "עַל כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה" - און אזוי וועט זי שטענדיג געדענקען צו לויבן דעם באשעפער, און אזוי וואו דוד המלך האט געזאגט (תהלים לד ב): "אֲבָרֲכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי".

מיט דעם יסוד טייטש דער **'דעת סופר'** פון פרעשבורג וואס רבי יוחנן האט נאכגעזאגט אין נאמען פון רשב"י (ברכות ז ב): "פון וועו דער אויבישטער האט באשאפן זיין וועלט איז נישט געווען קיינער וואס האט געלויבט דעם אויבערשטן, ביז לאה איז געקומען און זי האט געלויבט, אזוי ווי עס שטייט 'הפעם אודה את ה'".

אסאך פרעגן אויף די גמרא: קען דען זיין אז די אבות הקדושים האבן נישט געלויבט אויף די ניסים וואס האט פאסירט מיט זיי, מיר טרעפן דאך אפענע פסוקים אז זיי האבן געלויבט דעם אויבערשטן? אבער לויט דעם אויבנדערמאנטן ערקלערונג קען מען טייטשן: אונזערע אבות האבן טאקע געלויבט דעם אויבערשטן וועו עס איז זיי געשעהן די ניסים, אבער לאה איז געווען די ערשטע וואס האט געמאכט פאר א צייכן זי זאל געדענקען צו לויבן שטענדיג אויף די חסדים פונעם אויבערשטן.

דער 'דברי ישראל' פון מאדזיץ (נפ' י"ג כסלו תרפ"א) טייטש וואס מיר זאגן ביים בענטשן:

"כן יברך אותנו בברכה שלימה ונאמר אמן"

דא איז מרומז וואס עס שטייט אין זוהר (וילך רפה ב) אז דער וואס גיט אכטונג צו ענטפערן אמן איז ממשיך אויף זיך א געוואלדיגע שפע - "כן יברך אותנו בברכה שלימה" אין זכות פון "ונאמר אמן".

אמן, ענטפערט מען און מ'וועט געבענטש.

תענה אמונים

א בליק לויטן סדר פון דאוועגען

ויברך דוד ח"א

ויברך דוד

ווי א הכנה צו די ברכה 'ישתבח' זאגן מיר פון פריער די פסוקים 'ויברך דוד' און די 'שירת הים', וואס פון דעם האבן די אנשי כנסת הגדולה אוועק געשטעלט די פופצן לויב וועריטער וואס ווערן דערמאנט בי"י די ברכה פון 'ישתבח' (טור או"ח סי' נא). לויט דעם 'ארחות חיים', הייבט זיך אן דער טייל פון דאוועגען מיט די פסוקים פון 'ויברך דוד את ה' וויי"ל אלע עזאגנגען ביז 'יעצט זינען פון די שירות פון דוד המלך.

די פיר ערשטע פסוקים פון 'ויברך דוד' (ביז "לשם תפארתך") זינען ציטירט פון די ברכה וואס דוד המלך ע"ה האט געלויבט דעם אויבערשטן נאך וואס די אידן האבן אנגענומען זיין געבעטט מנדב צו זיין פון זייער גאלד און זילבער צו קענען בויען א בית המקדש (דה"י א כט י-יג). נאך זיי זינען זיקסט פסוקים פון ספר נחמיה (ט ו-יא) וואס ברענגען אדויס די לויב פון די אידן פאר השי"ת, וועז זיי האבן זוכה געווען זיך צו אפשיידן פון די אנדערע פעלקער וואו זיי זינען דאדט געווען אין די תקופה פון גלות בבל, און ארויף גיין קיין ירושלים עיר הקודש.

כאטש וואס ד' ברכה איז א ציטאט פון די ווערטער פון דוד המלך ע"ה וואס זינען געזאגט געווארן צוליב א געווייסע צייט, דאך דארף דער וואס דאוונט זאגן די ווערטער מיט א געפיהל, און ספעציעל ביים זאגן די ווערטער: "ועתה אלוקינו מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך", אז מיר לויבן אויך אויף יעדן איינצעלהייט פון די צענדליגער טויזנטער חסדים און טובות וואס דער אויבישטער שענק אונז פון וועז מיר זינען געבוירן ביזן היינטיגן טאג; דער אויבישטער האט אונז גרויס געמאכט און געשפייזט, אונז גיבענטש מיט רוחניות און גשמיות, און אויך וועז חלילה מיר האבן נעקענט פאלן, האט ער אונז באלד געשטארקט און אונז אויפגעהויבן. אויף דעם אלעם דארפן מיר אים לויבן און דאנקען 'יעדן טאג פון טיפן הארץ, בשמחה ובטוב לבב ('עולת תמיד' פי"ז).

לעיני כל הקהל ויאמר דוד

דער רבי ר' ברוכ'ל פון מעזיבוש פלעגט צו זאגן: די מענטשן פארשטייען נישט די טיפקייט פון די וועריטער פון די צדיקים, עס זעהט זיי אויס ווי זיי דערציילן סתם מעשה'לעך, אבער אין אמת'ן ליגט אין דעם באהאלטן טיפע און פארבארגענע סודות, וואס די צדיקים האבן געוואלט באהאלטן אין די מעשה צי אין די ווארט. אויף דעם אופן האט ער בדרך צחות געטייטש דעם פסוק: "ויברך דוד את ה'" - דוד האט געלויבט דעם אויבערשטן מיט אלע פארבארגענע כוונות, אבער "לעיני כל הקהל ויאמר דוד" - פאר'ן ציבור וואס האבן זיך צוגעהערט האט עס אויסגעזעהן ווי ער דערציילט אבי א מעשה ('תולדות אדם' פר' וישב).

כי כל בשמים ובארץ

וועז מיר גייען לויבן דעם אויבערשטן, קען אונז אנכאפן א ציטער און א פארכט, ווי קען דען א בשר ודם פארשטיין אפילו א קליינער טייל פון דעם אויבערשטנ'ס גרויסקייט כדי אים צו לויבן אויף זיינע גרעניצאלזע חסדים?! אבער דאס איז אונזער טרייסט אין אונזער צושטאנד, כאטש מיר האבן נישט אנהונג און קיין ברעקל פארשטאנד אין השי"ת, פון דעסטוועגן האט מען אונז אריינגעלייגט אין דעם עולם השפל וואס איז די בחינה פון 'נבלה' אין די בריאה, און פון די זאכן וואס מיר זעהן פאר אונזערע אויגן קענען מיר זיך פארשטעלן ווי גרויס איז די פארהולענער טייל, וואס האט נישט קיין גרעניץ פונעם אויבערשטנ'ס שיינקייט.

עס איז גלייך צו א מענטש וואס האט קיינמאל נישט געקאסט קיין האניג פון וועז ער איז געבוירן געווארן, און וועז ער האט געוואלט פארשטיין די ספעציעלקייט פון די זיסקייט פון די האניג, האט מען אים דערלאנג א עסנווארג וואס איז אויסגעמישט מיט האניג. אויך נאך וואס ער האט געקאסט די עסן האט ער נישט קיין אנהונג אין די זיסקייט פון די האניג אליין, פון דעסוועגן האט ער באקומען עפעס א באגריף און א קליינע פארשטאנד אין די זיסקייט פון די האניג, וואס ער האט פריער נישט געהאט.

און דאס וואס מיר זאגן דא: "לך ה' הגדולה והגבורה... כי כל בשמים ובארץ"; מיר קענען נישט פארשטיין די גרויסקייט פון השי"ת אויבן אין הימל, און ממילא קענען מיר נישט לויבן אויף יעדע זאך עקסטער, אבער פון זיין גרויסקייט וואס דערקענט זיך אויף די וועלט קענען מיר פארשטיין ווי גרויס און שטארק איז דעם אויבערשטנ'ס גרויסקייט אויבן אין הימל און אויף דעם דארפן מיר לויבן מיט א פולן מויל ('בית דוד' [לרבי דוד טעביל ממינסק] דרוש ה)

געבן צדקה ביי 'ואתה מושל בכל'

דער משנה ברורה (או"ח נא יט) ברענגט פונעם אריז"ל אז ער האט זיך געפירט צו געבן צדקה וועז ער האט געזאגט: "ואתה מושל בכל", רבי יעקב קאמינעצקי, ערקלערט מיט דעם מנהג פארווואס מיר שטייען ביים זאגן 'ויברך דוד', אזוי ווי עס ווערט געברענגט אין טור (יור"ד שסא) אז עס פאסט זיך צו שטיין בשעת'ן טוהן א מצוה ('טללי אורות').

אין ספר 'נוהג כצאן יוסף' (אות יא) ווערט דערציילט אז אין דעם גרויסן שוהל פון דער רמ"א אין די שטאט קראקא איז געווען אריינגעבויעט א צדקה-קאסט אין די וואנט, נאנט צו דעם פלאץ פון דער רמ"א זי"ע, וואו דארט האט דער גאון זצ"ל אריינגעלייגט צדקה ביים זאגן 'ויאמר דוד'.

אין ספר 'באר משה' (פר' תרומה) ערקלערט הרה"ק פון אוז'רוב דער מנהג, לויט וואס די חז"ל זאגן אין מסכת אבות (פ"ג מ"ז): "תן לו משלו, שאתה ושלך - שלו". פון דארט לערנען מיר אראוס אז דער יסוד פון די מצוה פון צדקה איז די אמונה אז דער מענטש איז נאר וויי א 'שומר' אויף די געלט וואס דער אויבישטער האט אים געגעבן צו האלטן, און ער מחוייב צו געבן פאר די אירמעלייט פון די געלט וואס ליגט ביי אים. דאס איז אוך וואס דער אויבישטער האט משבח געווען אברהם אבינו ע"ה אין פסוק (בראשית יח יט): "כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט" - 'לעשות צדקה' וואס איז מצד הדין, אין א בחינה פון 'משפט', און נישט 'לפנים משורת הדין'. דערביבער וועז דער מענטש זאגט אויף השי"ת אז ער איז "מושל בכל" און אלעס וואס ער פארמאגט איז פון דעם אויבישטן, זאל ער מקיים זיין בפועל זיינע ווערטער און ער זאל געבן צדקה פאר די אירמעלייט.

אוך דער 'באר משה' ברענגט ווייטער וואס עס שטייט אין ספר 'אמרי פנחס' (שער סדר היום אות עט) אין נאמען פון פנחס קראיציר אז ביים זאגן 'ואתה מושל בכל' דארף מען אפשייד דרי פרוטות פאר צדקה (ראה ב'בן איש חי' שנה א' ויגש אות יג שהביא את הסדר הראוי ע"פ הסוד בנתינת ג' פרוטות אלו), און אויב וואלטן די אידן געווואוסט די מעלה פון דער מנהג און וואלטן זיך געפירט צו געבן די דריי פרוטות פאר צדקה וועז זיי זאגן 'ואתה מושל בכל' וואלט וועז משיח צדקנו באלד געקומען.

א סגולה אויף קינדער

אין ספר 'עולת תמיד' (פי"ז) ברענגט דער מחבר רבי שמואל הומינער זצ"ל געבויט אוף וואס רש"י זאגט (דה"י א' ג יא) אז אין די פסוקים פון: "בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל" ביז "וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל" זינען פארהאן אכט און דרייסיג ווערטער פון לויב, און זאגן די ווערטער מיט כוונה האט אין זיך א סגולה אז די קינדערלאזע זאלן געהאלפן ווערן מיט זרע של קיימא. אבער ענדיגט זיי הגר"ש: "אבער עס איז זיכער אז מ'דארף אינזין האבן לשם שמים, און דער אויבישטער וועט מאכן דאס זיינ'גע און ער וועט רחמנות האבן אויף אים צוליב זיין גרויסן נאמען".

מעשה אמונים

א וועכנטליכע ערציילונג
אויף אמן און תפילה

דער נעץ פון אמן

דער ערציילונג וואס מיר האבן איז געדרוקט געווארן אין דעם בלעטל 'קול ברמה' - די באקאנטע בלעטל וואס קומט אריס אין די 'רמת אלחנן' געגנט אין בני ברק, און איז נאכאמאל איבער געהערט געווארן פון דעם בעל העובדא, וויי ער לייגט אראפ דעם גרויסן נס וואס האט פאסירט פאר די פאמיליע אין די שטאט רכסים אין זכות וואס זיי האבן זיך מחזק געווען אין די מצוה פון ענטפערן אמן אזוי ווי עס דארף צו זיין:

די געשיכטע האט זיך אנגעהויבן פאר ארום איינס און א האלב יאר, דעמאלטס איז נפטר געווארן דער באקטנער קינדער-דאקטער, הרב דוקטור ירוחם אשר בנטל ז"ל.

ד"ר בנטל וואס האט אין די לעצטע יארן זיינע געדענט אלץ דער אויפגהעהר פון די קינדער אפטיילונג (מחלקת פגייה) אין די לאניאדו שפיטאל אין נתניה און אין די מעיניי הישועה שפיטאל אין בני ברק, איז געווען באקאנט אלץ א ערליכער איד, א יודע ספר און א ירא שמים.

אויסער זיין ספעציעלע פאכמאנישקייט, איז דער נאמען פון ד"ר בנטל געווען באקאנט אין זכות פון זיין געוואלדיגע יראת שמים וואס ער האט געהאט. כאטש זיינע גרויסע דערגרייכונגען אין די ענייני רפואה האט ער מקפיד געווען צו פרעגן פאר זיינע גרויסע רב'ס אויף יעדן טריט און שריט, וואס האבן פאר אים צוריק ארויסגעווייזן זייער ליבשאפט, און זיי האבן דען אויף אים פארלאזט וועז עס האט זיך געהאנדלט אין קריטישע זאכן וואס איז ארויף געקומען אויף זייער טיש פון צייט צו צייט.

אסאך קינדער זינען אים שולדיג זייער לעבן, צוויישן זיי אזעלעכע וואס זינען גיבוירן געווארן מיט א גאר א קליינע וואג, און ער האט זיך מיט זיי אפגעגעבן מיט זיין גרויסע און גענויטע ערפארונג ביז זיי זינען אהיים צו זייער שטובער געזונט און פריש.

אין די לעצטע תקופה פון זיין לעבן האט ער געליטן פון די באקאנטע קראנקהייט רח"ל. ד"ר בנטל האט זיך אפגעפלאגט מיט ביטערע אוז שוועדע יסורים, און דאך האט ער נישט נאכגעלאזט פון זיין איבערגעגעבענע ארבעט צו ראטעווען נאך און נאך קינדער און צו העלפן פאר נאך און נאך עלטערן צו אויפשטעלן אידישע דורות.

אין יענע שווערע חדשים האבן זיך זיין משפחה און די נאנטע אונטער גענומען פארשידענע זאכן צוליב זיין רפואה, וועז צווישן די אלע זאכן האט זיך שטארק באמערקט דעם ספעציעלן פארמעגן וואס זיין משפחה האט צוגעגרייט מיטן ציל זיך צו שטארקן זיין אוך צו מחזק זיין די גאנצע משפחה מיט די ענווהלדיגע מצוה פון ענטפערן אמן. ענטפערן אמן איז ווי באקאנט א גרינגע מצוה, אבער פון די אנדערע זייט וויי איר עיקר חשיבות איז אנגעהאנגען אין די כוונה ביים ענטפערן, יעדע ברכה לויט איר ענין, דערביבער פעלט אויס צו דעם מחשבה און כובד ראש.

וועגן דעם האבן זיי צוגעגרייט גאר א ריזיגן צעטל וואס אוך דעם איז געווען עגציינכנט ווי א 'פאזעל' וואס איז געווען צוזאמען גשעטעלט פון קליינע קעסטעלעך וואס אויף זיי איז געווען אויפגעשריבן די נומערן פון: 1-4. אויבן איז געווען אויפגעשריבן פיר סארטן ברכות, וואס 'יעדע קאטעגאריע איז געווען אנגעצייכנט מיט א עקסטערע נומער אן א פארב.

יעדער איינער פון די הויזגעזונד וואס האט געזאגט א ברכה, האט אירויף געקלעבט אויפן סיין א קלעב (סטיקער) אין די פארב וואס איז פאסיג צו די ברכה וואס ער האט געזאגט, און צוביסלעך האט זיך די סיין אנגעפולט מיט גלאנצעדיגע קלעב-פאפיר. כדי צו אויפריצן די הנאה פון דעם שפיל זינען די ברכות אויסגעשטעלט געווארן אויף אזא וועג אז נאכן אויפקלעבן ריכטיג די שטיקלעך זינען אויסגעקומען פון זיי ווערטער און זאצן וואס זינען פארבינדן מיט ענטפערן אמן, וואס דאס האט גרעסער געמאכט די הנאה און די פארגענינג פון דעם אינטערסאנטן און וויכטיגער פארמעסט.

ווי א גערעכטן, צוליב דעם פארמעסט האבן די קינדער אנגעהויבן מער אכטונג צו געבן צו זאגן די ברכות אויפן קול און צו ענטפערן אמן נאך דעם מיט די פאסיג כוונה. אוך וועז נאך א שטיק צייט איז ער צו אלעמען'ס ווייטאג נפטר געווארן, האבן די קינדער ווייטער פארגעזעצט די ערפארעסט מיט מער ברען און שטארקהייט. זיי האבן געפיהלט אין זיייערע הערצער אז זיי טוהן א נחת רוח און א עילוי נשמה פאר זייער גרויסער זיידע, און דאס האט זיי צוגעברענגט צו א געוואלדיגע הנאה און צופרידנהייט.

די קינדער האבן מיט גרויס ברען דערציילט פאר זיייערע חברים איבער דעם פארמעסט, און צובייסלעך איז עס געווארן די געשפרעך צווישן די קינדער אין די שטאט רכסים. פון מויל צו אויער איז אריבער די נייעס איבער דעם ספעציעלן פארמעסט און דעם שיינעם סיין וואס קומט מיט צו דעם, אסאך האבן זיך געוואלט מחזק זיין, און דער צעטל פון דער פארמעסט האט מען געקאפ'ט אויף עטליכע צענדליגער צעטלעך און איז צושפרייט געווארן אויף א ביל'גן פריז פאר יעדן איינעם וואס האט עס געבעטן.

דאס איז געווען אין א מוצאי שבת, דער טעלעפאון בי'י פאמיליע בנטל האט געקלינגען, פון ד' אנדערע זיייט האט זיך געהערט א נערידטע שטימע פון א פרוי וואס האט זיך אנגעגעבן אלץ א מאמע פון איינס פון די פאמיליע'ס וואס וואוינען אין זיייער נעגנט. זי האט דערציילט פאר די פרוי בנטל אז פאר א קורצע צייט צוריק האט זיך געקויפט דעם ספעציעלן 'סיין' פון אמן. דעם 'סיין' האט מען אויפגעקלעבט מיט א ברייטע קלעב-פאפיר אויף די וואנט פון די קינדער-צימער, און אין די לעצטע צווויי וואכן האט זיך עס שוין האלב אנגעפילט און אזוי איז שוין אנדעקט געווארן א טייל פון די ווערטער וואס זינען באהאלטן אין דעם פאזעל.

די פרוי האט וויייטער דערציילט: אין גאר א פריע שעה, שבת צופריה, האבן זיך די גאנצע פאמיליע אויפגעוועקט הערנדיג געפערלליכע עגשטריינען פון איינעם פון די קינדער.

די עלטערן זינען שנעל צוגעלאפן צו זיין צימער און האבן געזעהן וואו דער דערשראקענער קינד וווייזט אויף דעם סיין וואס איז געהאנגען אויפן וואנט. א קורצע בליק איז שוין ענגנג געווען פאר זיי צו פארשטיין דעם גרויסן נס וואס האט פאסירט; צו איינס פון די שטעקלעך קלעב וואס מיט דעם האט מען צוגעקלעבט דעם סיין צו די וואנט, איז געווען צוגעקלעבט א טויטע שלאנג. דער שלאנג וואס האט אויסגעזעהן גרויס און שרעקעדיג, איז זיין קאפ געווען צוגעקלעבט צו דעם שטיקל קלעב, און צו דעם גרויסן וואונדער, כאטש ער האט פארבירט מיט אלע זיינע כוחות זיך צו באפרייען פון די קלעב איז עס אים נישט געלונגען.

איינער פון די שכנים וואס האט זיך גוט אויסגעקענט אין די נאטורן פון די שלענג האט מען שנעל געראפן, און ער איז שטארק שאקירט געווארן פון דעם וואונדערליכן נס וואס ער האט עזעהן מיט זיינע אייגענע אויגן; 'עס האנדלט זיך דא אין א גיפטיגע און מסוכנ'דיגע שלאנג' - האט ער גענאגט, 'איך קען נישט ערקלערן וויאזוי קען מעגליך זיין אז עס איז אים נישט געלונגען זיך צו באפרייען פון דעם שטיקל קלעב וואס צו דעם האט ער זיך צוגעקלעבט, און פארוואס האט ער נישט געשעדיגט איינעם פון ענקערע קינדער בעפאר ער איז אנגעקומען צו דעם סיין, עס איז נישט קיין ספק אז ענק האבן געהאט א אפענער נס!' - האט דער מענטש צוגעלייגט מיט באאיסטערונג בעפאר ער האט פארלאזט דעם הויז.

די טיר האט זיך פארשפארט נאך אים, און אין שטוב זינען אויבער געבליבן די עלטערן מיט זייערע קינדער, שאקירט פון דעם גרויסן נס וואס איז געשעהן אקעגן זייערע אויגן. זיי האבן נישט געדארפט נאך ערקלערונגען. זיי זינען זיכער געווען אן קיין צווייפל וואספארא זכות האט אויף זיי באשיצט פון דעם גיפטיגן שלאנג, די קאליטע סיין וואס איז אויבן צוריסן געווען האט אויף דעם עדות געזאגט מער ווי טויזנט עדים.

די מלאכים וואס זינען באשאפן געווארן פון די 'אמן' וואס זינען אנגעפילט געווארן אין דעם שטוב אין די לעצטע טעג האבן אפגעהאלטן דעם שלאנג, און געראטעוועט די קינדער מיט זיין מסוכנ'דיגע בייס.

shay עיצובים